

Uitgave van de Vereniging tot
Behoud van het Lingelandschap

Lingeschouw

INHOUDSOPGAVE

		pagina
Van de voorzitter		1
Bestuursmutaties		2
Verslag Algemene Ledenvergadering 2001		3
Website uitgebreid	Flip van Straaten	4
De Grote Linge enquête	Frans Kleipool	5
Over beeldkwaliteit en dijkhuisjes	Gert Timmerman en Flip van Straaten	7
Tuincentrum Brinkman, een droevig verhaal	Ewout van der Kuip	8
De dromen van Leerdam	Flip van Straaten	9
Masterplan station Geldermalsen	Gert Timmerman	10
Tweede Lingebrug in Geldermalsen	Gert Timmerman	10
Verbreiding A2	Gert Timmerman	11
Heggen mirakel	Frans Kleipool	11
De Koornwaard	Frans Kleipool	12
Weidevogelbescherming in West-Betuwe	Gerrit Zeldenrust	12
Vijfde nota Ruimtelijke Ordening: het Rivierengebied begrensd als Nationaal Landschap	Ellen Groot Koerkamp	13
Krijgt Lingedorpje Enspijk een hart van blik?	Flip van Straaten	14
Het Spijkse weeghuisje	Theo Spaan	15
Hoe een koe een haas vangt? of: geef een koe een boom!	ParaZiet	16
Wandel- en fietsroutes langs de Linge	Ewout van der Kuip	omslag pag. 2
Algemene informatie		omslag pag. 3

Wandel- en fietsroutes langs de Linge

Mede op initiatief van de Vereniging tot Behoud van het Lingelandschap heeft de gemeente Lingewaal een werkgroep gevormd die aan aantal wandelroutes vanuit de vijf kernen van Lingewaal heeft uitgezet. Mede initiatiefnemers waren de Vereniging Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer, de beheerders van resp. Camping Het Lingebos en het Fort Vuren, en Staatsbosbeheer. In een later stadium is de Recreatiemaatschappij Lingegebied ingeschakeld, die samen met de gemeente Lingewaal en Staatsbosbeheer voor de bekostiging, de uitvoering en het onderhoud van paden, bewegwijzering en routebeschrijvingen zullen zorgdragen.

Een fietsroute langs de vijf kernen was reeds eerder verschenen. Ook de gemeente Neerijnen is driftig bezig met het uitzetten en beschrijven van wandel- en fietsroutes. Zij zoeken daarbij aansluiting met routes uitgezet in de omliggende gemeenten.

De Vereniging tot Behoud van het Lingelandschap verwelkomt deze initiatieven en zal deze, daar waar mogelijk, daadwerkelijk ondersteunen. Wij roepen daartoe wandelaars en fietsers onder onze leden op om in eigen omgeving op zoek te gaan naar mooie, leuke en/of interessante routes. Ondergetekende is gaarne bereid hierbij te helpen, om zo samen te zoeken naar mogelijkheden om ideeën te realiseren.

We streven naar een fijnmazig net van wandel- en fietsroutes die ons gebied doorkruisen. Recreatief wandelen en fietsen zijn immers de meest populaire sporten in ons land en zijn het minst milieubelastend.

Wij streven ernaar om de wandel- en fietsroutes in het Lingegebied op onze website te krijgen zodat leden en anderen ze naar behoefte voor eigen gebruik kunnen "downloaden". Ewout van der Kuip – tel. 0183-562590

Beste leden, donateurs,

De winter- en voorjaarstormen hebben we weer achter de rug. Het landschap heeft het grijs/bruin verwisseld voor lentekleuren. De Betuwe staat weer in bloei, vogels nestelen, lammeren dartelen rond, kortom de lente, wellicht het mooiste jaargetijde. Het Lingelandschap laat zich van haar mooiste zijde zien.

U ziet het goed: ook de Lingeschouw is getooid in een nieuw jasje, we gaan met onze tijd mee. Ook de inhoud van deze aflevering van de Lingeschouw is speciaal. Naast een groot aantal artikelen over de ontwikkelingen in onze Lingestreek en een aantal informatieve artikelen, vindt u ook de uitkomsten van onze Grote Linge Enquête terug. De uitkomsten van deze enquête zijn niet altijd verrassend, immers de respondenten zijn allen lid van onze Vereniging. Toch geven de uitkomsten een aardig beeld van hoe u aankijkt tegen de knelpunten en ontwikkelingen in het Lingelandschap. Het zogenaamde gedoogbeleid van, in dit geval, de lokale overheden is voor velen van u een doorn in het oog. Dat dit onderwerp hoog in de belangstelling staat hoeven wij u niet vertellen. Toch is het "gedoogbeleid" in onze ogen een van de meest belangrijke factoren in de verloedering van onze streek. Neem de (uitbreiding van) bedrijvigheid die door de respectieve lokale overheden gedurende vele jaren op ongewenste locaties (in dorpskernen, in de uiterwaarden, in komgebieden) is getolereerd. Zie hoe de zogenaamde recreatielandjes langs de Linge langzamerhand ontaarden in "Lingeranches", permanente stalling van boten en caravans, gemilimeterde gazons en coniferen hagen. Wij verwachten dat het behoud van de natuur-, landschappelijke en cultuurhistorische waarden in de Lingestreek in grote mate gebaat zal zijn bij een strakkere controle op de naleving van het beleid van gemeenten en provincies.

*Een gelukkig bijproduct van de enquête is de aanmelding van nogal wat leden voor een bestuurs- of andere functie binnen onze Vereniging. We zijn hier zeer verheugd over en komen hierop uitvoerig terug tijdens onze **Algemene Ledenvergadering van 7 mei 2002**. U vindt het programma voor deze ALV separaat bijgevoegd. Noteert u de datum alvast in uw agenda? Wij stellen een grote opkomst en een interactief proces met onze leden/donateurs op grote prijs!*

Rest mij, onze ruim 700 leden en donateurs veel leesplezier toe te wensen, en een pracht voorjaar en zomer in ons Lingelandschap!

Frans Kleipool

BESTUURSMUTATIES

Een groot aantal leden heeft zich kandidaat gesteld voor een bestuursfunctie. Dit betekent een verdere versterking van het Dagelijks Bestuur en een uitbreiding van het aantal Algemeen Bestuursleden in de hoedanigheid van regionale vertegenwoordigers. Hiermee kan het Bestuur zich nog slagvaardiger opstellen. Op grond van artikel 8 lid 4 treedt per de komende Ledenvergadering af:

Mevrouw M.J.W. van Rossum-Claassen, de heer G. Timmerman en de heer E. van der Kuip

Mevrouw Van Rossum en de heer Van der Kuip stellen zich beschikbaar voor een nieuwe termijn.

Frans Kleipool heeft aangegeven niet langer beschikbaar te zijn als voorzitter van de Vereniging. Frans is inmiddels 12 jaar ons boegbeeld geweest, en dankzij hem hebben wij vele zaken voor elkaar kunnen krijgen. Wij betreuren zijn besluit dan ook ten zeerste, maar waren wel verheugd te vernemen dat Frans beschikbaar blijft als gewoon lid van ons dagelijks bestuur. De Algemene Ledenvergadering zal op 7 mei, op voorstel van het bestuur, een nieuwe voorzitter benoemen. Als kandidaat stelt het bestuur Flip van Straaten voor.

Ook Ellen Groot Koerkamp is niet langer beschikbaar als bestuurslid. Ellen heeft als landschapsarchitect een functie aanvaard waarin ze te maken kan krijgen met onze regio. Gezien mogelijke belangenverstrengeling kan zij zich helaas niet langer actief inzetten voor onze Vereniging. Ellen is zes jaar buitengewoon actief geweest als bestuurslid en wij danken haar ten zeerste voor alle geleverde inspanningen.

Tenslotte verlaat Gert Timmerman de Vereniging. Jarenlang is Gert penningmeester geweest van onze Vereniging, van welke taak hij zich gewetensvol heeft gekweten. Daarnaast toonde Gert grote betrokkenheid bij de ontwikkelingen die zich in de afgelopen jaren in het Lingelandschap afspeelden. Niet alleen in zijn directe omgeving, zoals bijvoorbeeld de plannen voor de aanleg van een tweede brug over de Linge. Maar ook zaken elders in het Lingelandschap hadden zijn aandacht. Het bestuur wenst Gert alle succes toe in zijn nieuwe functie in de regionale (Geldermalsense) politiek. Als nieuwe penningmeester heeft Ewout van der Kuip zich beschikbaar gesteld.

De kandidaten die zich recent hebben aangemeld zullen tijdens de komende Algemene Ledenvergadering worden voorgedragen als bestuurslid van onze Vereniging. U kunt meer informatie aantreffen hierover op de laatste pagina van deze uitgave.

Mooi weer tijdens de Algemene ledenvergadering 2001 in Fort Asperen

Verslag van de Algemene Leden Vergadering 10 mei 2001

(aanwezig: 40 personen)

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering en heet alle aanwezigen welkom. De vergadering vindt plaats te Acquoy in het Fort Asperen. Gemeld wordt dat de vergadering een formeel gedeelte kent en een meer interactief deel onder agendapunt 8. Onder dit punt komen lopende zaken aan de orde, waarbij inbreng van aanwezige leden zeer op prijs wordt gesteld.

2. Verslag Algemene Ledenvergadering van 13 mei 2000

Er zijn geen opmerkingen en het verslag wordt goedgekeurd.

3. Verslag secretaris over 2000

De secretaris heeft een verslag over het afgelopen jaar geschreven en licht dit mondeling toe. Het verslag ligt op de vergadering ter inzage. Opgemerkt wordt dat in het verslag noch in de Lingeschouw melding wordt gemaakt van het huidig aantal leden. De secretaris zegt toe dit voortaan wel te zullen doen. De voorzitter merkt hier nog bij op dat dankzij de Website zich 40 nieuwe leden hebben aangemeld.

4. Verslag penningmeester over 2000

Bij de vergadering liggen de rekening en verantwoording over 2000 alsmede de balans per 31 december 1999 en 2000 ter inzage en de penningmeester licht beide toe. De penningmeester meldt dat er grote afwijkingen zitten in bepaalde posten ten opzichte van de begroting omdat gekozen is voor een andere systematiek. Dit is dus een eenmalige zaak omdat met doorvoer van de nieuwe systematiek volgend jaar wel een goede vergelijking kan worden gemaakt tussen begrote en werkelijke uitgaven per post. Naast afwijkingen door een andere systematiek was er ook een belangrijke afwijking omdat de kosten voor de website veel hoger zijn uitgekomen dan begroot. Deze kosten zijn gefinancierd middels vrijval uit de reserve voor projecten. Er waren geen verdere vragen over de staat van baten en lasten voor 2000.

5. Verslag kascommissie over 2000 en benoeming nieuwe kascommissie

De kascommissie bestaande uit Mevrouw Haubrich-Goossens en de Heer van den Haterd stelt voor het bestuur te dechargeren voor het gevoerde beleid voor het jaar 1999. Daarnaast wordt waardering uitgesproken over het feit dat bestuur en penningmeester de aanbevelingen m.b.t. een nieuwe systematiek omtrent de opstelling van de begroting heeft overgenomen. De commissie gaat akkoord met de cijfers over 2000 en stelt voor het bestuur

te dechargeren over het financiële beleid voor het jaar 2000. De Heer van den Haterd treedt af als kascommissielid en wordt bedankt voor bewezen diensten. De Heer Arjan van Mourik uit Geldermalsen meldt zich aan als nieuw lid.

6. Vaststelling begroting 2001 en contributie voor 2002

De penningmeester meldt een typefout en corrigeert dit door de begrote totale kosten voor 2001 vast te stellen op f 16.000. De vergadering gaat akkoord met de begroting na correctie van de gemelde typefout. De voorzitter stelt voor om de contributie per 1-1-2002 te verhogen naar 10 Euro en ook het bedrag voor donateurs navenant verhogen tot tenminste 5 Euro. De vergadering gaat hiermee akkoord.

7. Aftredende bestuursleden, voordracht tot herbenoeming en voordracht tot benoeming
Aftredend als bestuurslid was de Heer Frans Kleipool. Hij stelde zich opnieuw herkiesbaar en wordt met algemene stemmen en applaus als voorzitter herkozen.

8. Actuele zaken

De voorzitter vraagt de vergadering om zelf actuele zaken aan de orde te stellen.

De Heer van As vraagt zich af of de Vereniging niet adequater kan reageren op afbraak van streekeigen gebouwen, bijvoorbeeld door aanboren van deskundigheid van leden.

Mevrouw Groot-Koerkamp en Heer Van Straaten wijzen in deze op het feit dat de Vereniging recent de nodige publiciteit rond dit thema heeft gecreëerd met als oogmerk om de politiek te mobiliseren. Voorts wordt verteld dat er op dit moment geen wettelijke middelen zijn om sloop van gebouwen die geen monument zijn tegen te houden. Daarnaast is het zo dat de Vereniging met andere partijen werkt aan een plan om richtlijnen op stellen voor nieuwbouw en behoud van streekeigen gebouwen. De voorzitter roept eenieder op om misstanden in de regio te blijven signaleren zodat het bestuur zo snel mogelijk actie kan nemen.

De Heer Verwei merkt op dat ook vanuit de gemeente Lingewaal een inventarisatie gaande is van kenmerkende panden. Het bestuur zegt toe hier aansluiting bij te zullen zoeken.

Mevrouw Kleipool stelt vast dat geen succes niet altijd betekent dat zaken niet grondig zijn aangepakt. Zij wijst in deze op de Betuwelijn, waarbij zeer breed

door vele partijen actie is gevoerd, maar dat aanleg toch is doorgedaan.

De Heer van Mourik pleit voor samenwerking met andere partijen daar waar een gemeenschappelijk belang is. Het bestuur meldt dat dit reeds wordt gedaan.

De heer Spaan wijst op tochten met groepen motoren die met name in het voorjaar veel overlast veroorzaken. In de hierop volgende discussie komt naar voren dat het probleem vrij breed in Nederland wordt onderkend en dat waarschijnlijk vanuit de politiek een regeling komt voor landschappelijk kwetsbare gebieden. De Heer Kleipool voegt hier

nog aan toe dat het huidige beschermingsbeleid niet altijd goed wordt uitgevoerd en zegt toe brieven te schrijven naar de relevante instanties om hen hier op te wijzen.

Op een vraag naar ontwikkelingen rond station Geldermalsen meldt het bestuur dat de zaak op dit moment stil ligt maar dat wij de situatie zullen blijven volgen.

Op een vraag hoe om te gaan met ontwikkeling van industrie in kleine dorpskernen meldt de heer Van der Kuip dat deze zaken worden besproken in het ROEK (Rivierenland Op Eigen Kracht). Eén van de uitgangspunten daarbij is dat de Linge haar streekeigen waarde moet behouden.

De heer Van den Haterd vraagt zich af of het wellicht interessant is om het aantal 'hits' op de website te vermelden. De heer Van Straaten zegt hierop dat het scoren van hits op zich niet veel zegt. De Vereniging zal de website wel meer voor P.R. gaan inzetten en activiteiten in deze nadrukkelijk vermelden.

Op een vraag naar de status van de Landinrichting-commissie in de Gelderse Lingestreek wordt gemeld dat deze is gestopt.

De Heer Halkes vraagt waarom de op initiatief van de Vereniging in Rumpt geplante hoogstamfruitbomen in zo'n slechte staat zijn. Reden is dat de grond van slechte kwaliteit is.

Niets meer aan de orde zijnde bij de rondvraag wordt de vergadering gesloten, waarna de heer Rijsbergen een zeer boeiende lezing houdt over maatregelen die in het Rivierengebied zijn genomen om dijken op landschappelijk verantwoorde wijze op veilige hoogte te brengen.

WEBSITE UITGEBREID

Een aantal van U heeft ongetwijfeld al gezien dat onze website dit jaar verder is uitgebreid. Met zeer groot enthousiasme hebben Ton en Feline Janse van Rarrk meer dan 800 (!) uur gestoken in verbetering van onze site. Naast de Lingeschouw vormt de website een belangrijk visite kaartje van de Vereniging. U kunt er niet alleen veel informatie over de Vereniging en de Linge uithalen, maar het wordt geleidelijk ook meer een breder communicatieplatform en een interactief medium. Nieuwe leden kunnen zich er melden, misstanden kunnen er worden gesignaleerd. De uitgebreide site bevat nu ook veel extra informatie over streekspecifieke recreatie; verder staan er wetenswaardigheden op over het stroomgebied van de Linge, en er zijn 'links' gemaakt naar relevante overkoepelende instanties en belangenverenigingen. Ook zijn nieuwe zaken opgenomen onder het menu 'activiteiten'. Zo kunt U bijvoorbeeld kennis nemen van het uitvoerige achtergrondartikel dat geschreven is naar aanleiding van de dreigende uitbreiding van de garage in het centrum van Enspijk, iets waar elders in de Lingeschouw ook over wordt geschreven. Wij zijn van plan om de website straks actiever in te zetten als een open communicatieplatform, waarbij alle relevante activiteiten up-to-date worden bijgehouden, en snel wordt gereageerd op informatie van buiten. – Flip van Straaten

DE GROTE LINGE ENQUÊTE

Frans Kleipool

Het leek het bestuur een goed idee om op een gestructureerde wijze bij u, onze achterban, te informeren naar uw mening over de kwaliteiten, bedreigingen en ontwikkelingen in het Lingeland. We stuurden het enquête formulier naar al onze 700 leden en kregen er 230 ingevuld terug, hetgeen een hele goede respons is. Een aantal vragen was niet geheel duidelijk/eenduidig en daar hebben we natuurlijk het nodige commentaar op ontvangen. Al doende leert men. Verder heeft een groot aantal leden van de gelegenheid gebruik gemaakt om met nadere suggesties en opmerkingen te komen. Een aantal hiervan hebben we hier vermeld. De uitgebreide uitkomsten zijn opgenomen op onze website: www.lingeland.nl. Indien u een kopie van de uitkomsten wil ontvangen kunt u bij de secretaris terecht.

Een aantal belangrijke conclusies:

Versnipperdheid van het beleid ten aanzien van de Lingestreek wordt door 71% van onze leden gezien als een zeer belangrijke tekortkoming. Kleinschaligheid en afwisseling in het Lingeland worden door u hogelijk gewaardeerd (80/90%); de centrale rol van de Linge voor ons gebied wordt volmondig bevestigd (82%).

Landbouw moet een overwegende rol blijven spelen in het Lingeland (bijna 98%). Wonen, werken en recreëren zijn daarbij belangrijke functies, doch in beperkte mate; 94% van onze leden geeft aan geen behoefte te hebben aan een uitbreiding van de werkgelegenheid in de Lingestreek.

Nieuwbouw in het buitengebied en industrie worden als schadelijk ervaren (65-70%).

Nieuwe recreatiebossen, natuurgebieden en hoogstamboomgaarden worden door u heel belangrijk geacht (70%).

De kwaliteit van de aanwezige natuurgebieden is voldoende/goed (73%), doch de spreiding resp. de omvang ervan is onvoldoende (45% resp. 47%).

Afremmen van de gemotoriseerde recreatie is voor velen zeer belangrijk (69%) of belangrijk (26%).

24% van de respondenten zegt in het geheel geen vergroting van recreatie in het Lingeland te willen; voor 57% is een beperkte uitbreiding aanvaardbaar; daarentegen wenst 66% een uitbreiding van het wandel- en fietspadennetwerk.

Cultuurhistorische waarden zijn zeer belangrijk voor de Lingestreek (91%), 69% heeft grote problemen met de afbraak van oude panden en ziet deze afbraak ook wel degelijk in de eigen omgeving (77%); stringenter overheidsbeleid ten aanzien afbraak van oude panden wordt door 96% als (zeer) gewenst beschouwd.

Traditionele (nieuw)bouw wordt belangrijk geacht voor de Lingestreek (88%) en strengere bouwvoorwaarden wordt (zeer) relevant geacht door 55% resp. 40%.

De kwaliteit van het leven in de Lingestreek wordt als hoog ervaren (65%), doch met de rust in het gebied is het minder gesteld ("hoog" = slechts 38%); de kwaliteit van de zorgverlening en het openbaar vervoer moet dringend worden verbeterd (50%); meer politie op straat (58%).

Verplaatsing van hinderlijke bedrijventerreinen doet het goed (88%); als alternatieven worden vooral aangegeven: Tiel, Gorinchem en een locatie ten zuiden van de A15.

De gemeenten in ons gebied kunnen hun beleid op het gebied van de aanleg (34%), het onderhoud (30%) van openbaar groen, netheid (27%) en handhavingbeleid (42%) drastisch verbeteren.

Een aantal opvallende aanvullende opmerkingen/suggesties van de kant van onze leden:

"De Lingestreek is een oase in het drukke Nederland, een nog typisch Hollands landschap."

"Recreatie in het Lingeland heeft zulke proporties aangenomen de laatste jaren, dat de grenzen bereikt lijken. Te veel kano's, te veel motorboten. Verdere toename verstoort de natuur en de rust teveel."

"Er komen teveel paardenbakken. Het landschap wordt er hiermee niet fraaier op."

"Het is de vraag of we met alle natuurontwikkelingsprojecten niet te ver doorschieten. Open ruimtes als komgronden, maar ook uiterwaarden groeien dicht, waardoor het traditionele beeld van een open agrarische landschap teloor dreigt te gaan en ook de afwisseling van typen landschappen, zo typerend voor de Lingestreek, steeds minder zichtbaar wordt."

"Er zijn recreatielandjes en recreatielandjes. De ene verpest het landschap, de ander vervult een goede

functie. We hebben geen behoefte aan campingachtige taferelen zoals tuinkabouters, plastic reigers, stacaravans en lawaai."

Een grote Linge gemeente met een bestuur zal beter in staat zijn een integraal beleid te voeren ten aanzien van milieu, ruimte, economie en wonen."

"Geen glastuinbouw en ook geen (plastic) tunnelkassen in onze Lingestreek!"

"De Lingestreek is rijk aan natuur. Helaas ontbreekt het veelal aan verbindingzones."

"Ik zie een sterke toename van het zwerfvuil: wanneer wordt daar eens wat aan gedaan?"

"Vriendelijkheid en saamhorigheid zijn in de Lingestreek nog steeds levende begrippen; laten we dat zo houden!"

"Met de toename van het verkeer neemt de geluidsoverlast steeds meer toe, het lijkt soms de Randstad wel."

"Nieuwe boomgaarden lijken tegenwoordig meer op kerkhoven met stalen of betonnen kruizen."

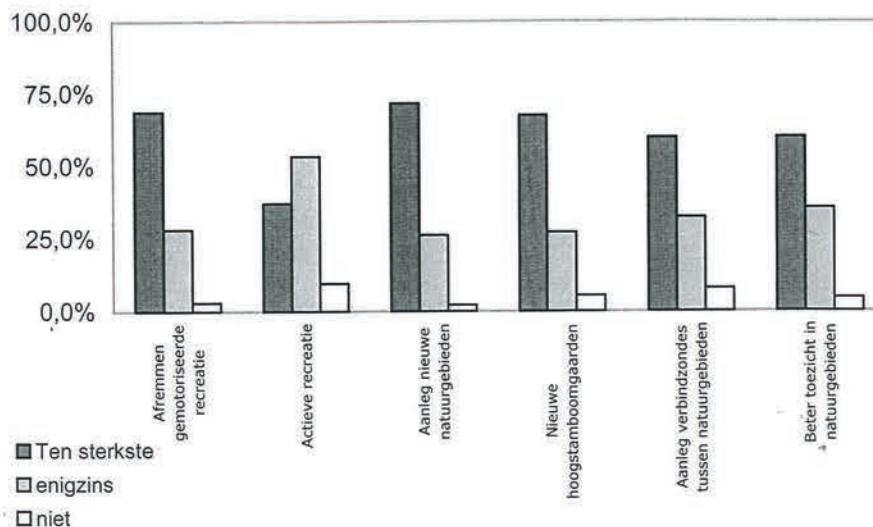
"Laat nieuwbouw zoveel mogelijk plaatsvinden in de traditionele bouwstijl. Randstad architectuur is goed voor de stad, maar in de Lingestreek horen rode baksteen, roedeverdeling voor de ramen en een gewoon pannendak thuis!"

"Sloop van oude panden staat hoog op de agenda van de gemeente Leerdam. Het wachten is op de aanvraag voor een sloopvergunning van de grote kerk en het Hofje van Van Aerden; zelfs de oude klinkers is de binnenstad zijn vervangen door betonnen klinkers."

De uitkomsten van de enquête geven het bestuur nadere en nuttige richtlijnen ten aanzien van het te voeren beleid van de Vereniging en bieden ons de mogelijkheid om uw steun aan de beleidspunten van de Vereniging naar de (lokale) overheden verder te specificeren en kwantificeren. Wij danken eenieder die aan deze enquête heeft meegewerkt.

Over de vraag van eventuele vervolg enquêtes heeft het bestuur zich nog niet gebogen. Wellicht dat een volgende enquête zich zal richten op de totale Lingestreek bevolking.

Hoe kunnen de natuurwaarden worden verbeterd?			
	Ten sterkste	enigzins	niet
Afremmen gemotoriseerde recreatie	68,8%	28,2%	3,0%
Bevorderen van actieve recreatie	37,1%	53,3%	9,6%
Aanleg nieuwe natuurgebieden	71,6%	26,2%	2,2%
Nieuwe hoogstamboomgaarden	67,4%	27,2%	5,4%
Aanleg verbindingzones tussen natuurgebieden	59,8%	32,3%	7,9%
Beter toezicht in natuurgebieden	60,0%	35,4%	4,6%

Een voorbeeld van de uitwerking van de verschillende uitkomsten van de enquête

OVER BEELDKWALITEIT EN DIJKHUISJES

Gert Timmerman & Flip van Straaten

Vorig jaar schreven wij al over het snel verdwijnen van karakteristieke dijkwoningen, boerderijen en oude panden in dorpskernen. Dit proces is niet alleen gaande bij ons in de streek maar vindt plaats in heel Nederland.

In razendsnel tempo verandert ons kleinschalig waardevol cultuurhistorisch landschap. Huizen, huisjes en boerderijen worden gekocht en gesloopt, of onherkenbaar aangepast aan de eisen van de moderne tijd. In vergelijking met 10 jaar geleden zijn er volgens de uitkomsten van het Monumenten Inventarisatieproject van de 107.000 historische boerderijen die heel Nederland kende, nog maar 91.000 over. Een tempo van afbraak dat zelfs in de 19de eeuw bij lange na niet werd gehaald!

En wat doet de overheid?

Regelmatig heeft onze Vereniging protestbrieven geschreven als een afbraak van bijzondere gebouwen dreigde plaats te vinden. Tevergeefs. De betreffende gemeenten gaven veelal aan sympathiek tegenover ons verzoek tot bescherming van zo'n woning te staan, maar stelden tegelijkertijd weinig of niets tegen de sloop te kunnen doen. Dit omdat alleen

officiële monumenten en beschermde dorpsgezichten een wettelijk beschermde status hebben, en er is heel veel van cultuurhistorische waarde in Nederland die deze bescherming helaas moet missen.

Toch is de zaak in beweging. "Politici moeten veel bewuster gaan nadenken over wat ze mooie en lelijke architectuur vinden", zo stond een tijd geleden geschreven in een krantenartikel. En de politiek is er nu ook concreet mee bezig. Zo wordt voor het hele gebied van de Alblasserwaard en Vijfheerenlanden een overkoepelend beeldkwaliteitplan gemaakt. Dit plan zal richtlijnen bevatten voor nieuwbouw en behoud van gebiedseigen architectuur. Hiermee zal de identiteit en kwaliteit van de cultuurhistorische waarden in onze streek beschermd en zelfs versterkt worden. Wij juichen deze ontwikkeling uiteraard van harte toe, en wij nemen ook initiatieven om deze ontwikkelingen te steunen.

Zo heeft ons bestuurslid Gert Timmerman met zijn zoon Gerard een breed opgezette power-point

Vereniging tot Behoud van het Lingelandlandschap.

Meer aandacht voor dijkhuisjes

GELDERMALSEN - Afgelopen donderdag organiseerde de Vereniging tot Behoud van het Lingelandlandschap een avond over dijkhuisjes. Volgens de vereniging gaat het niet goed met de dijkhuisjes langs de Linge, de Waal en de Lek. Vele warden vervangen door nieuwbouw of worden zo ingrijpend verhuurd dat het oorspronkelijke karakter verloren gaat. Een aantal is verdwenen door de dijkverzwaring.

Door: Jos Witjes

Besluit

van

LINGESTREEK - De Vereniging tot Behoud van het Lingelandlandschap doet een beroep op het cultuurhistorisch besef van bewoners en bestuurders in de Lingestreek. De vereniging signaleert dat de afbraak van karakteristieke panden aanvaardbaar wordt bij de aanpak van onveilige dijken. De vereniging signaleert dat de afbraak van karakteristieke panden aanvaardbaar wordt bij de aanpak van onveilige dijken. De vereniging signaleert dat de afbraak van karakteristieke panden aanvaardbaar wordt bij de aanpak van onveilige dijken.

Vereniging doet beroep op cultuurhistorisch besef

Vereniging Lingelandlandschap doet beroep op cultuurhistorisch besef

Afbraak streekeigen panden tast Lingelandlandschap aan

GELDERMALSEN - De Vereniging tot Behoud van het Lingelandlandschap doet een beroep op het cultuurhistorisch besef van bewoners en bestuurders in de Lingestreek. De vereniging signaleert dat de afbraak van karakteristieke panden aanvaardbaar wordt bij de aanpak van onveilige dijken. De vereniging signaleert dat de afbraak van karakteristieke panden aanvaardbaar wordt bij de aanpak van onveilige dijken.

wallen, dijkhuizen en de dijkepoort", aldus het besluit. Het gaat om een wettelijk vastgelegde karakteristieke panden. Volgens het verslag worden deze panden vaak vervangen door nieuwbouw of worden zo ingrijpend verhuurd dat het oorspronkelijke karakter verloren gaat. Een aantal is verdwenen door de dijkverzwaring.

andere gemeenten op de afbraak van karakteristieke panden. Het gaat om een wettelijk vastgelegde karakteristieke panden. Volgens het verslag worden deze panden vaak vervangen door nieuwbouw of worden zo ingrijpend verhuurd dat het oorspronkelijke karakter verloren gaat. Een aantal is verdwenen door de dijkverzwaring.

andere gemeenten op de afbraak van karakteristieke panden. Het gaat om een wettelijk vastgelegde karakteristieke panden. Volgens het verslag worden deze panden vaak vervangen door nieuwbouw of worden zo ingrijpend verhuurd dat het oorspronkelijke karakter verloren gaat. Een aantal is verdwenen door de dijkverzwaring.

presentatie over ons gebied gemaakt. Ter inleiding wordt vanuit allerlei invalshoeken gekeken naar het Lingelandschap, de visuele waarde, historische panden en monumenten, wensen en voorkeuren van inwoners en wetgeving.

Het tweede gedeelte van de presentatie bestaat uit een serie foto's van mooie en minder mooie dijkhuisjes waar eenieder een oordeel over kan ventileren. Het blijkt dan ineens toch wel lastig te zijn om mooi en lelijk te definiëren.

Tenslotte worden in de presentatie voor regiobestuurders wat handvatten aangereikt hoe om te gaan met de Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening, de Belvédère en Belvoire nota's en een Beeldkwaliteitplan.

Afgelopen oktober hebben Ellen Groot Koerkamp en Gert Timmerman deze presentatie getoond aan de gemeenten Lingewaal, Neerijnen en Geldermalsen. Gastvrij stelde de gemeente Geldermalsen haar commissiekamer ter beschikking. Hierbij was ook pers aanwezig. Naar aanleiding van de presentatie zijn de nodige artikelen in de lokale pers verschenen waarin aandacht werd gevraagd voor onze zorg om het onherstelbare verlies van zo veel cultuurhistorie in onze Lingestreek. De aanwezige wethouders van Geldermalsen en Lingewaal hebben

onze Vereniging uitgenodigd zitting te nemen in de te formeren klankbordgroepen om onze visie in te kunnen brengen bij de ontwikkeling van nieuw beleid op het gebied van cultuurhistorie. Ter voorbereiding hierop hebben wij inmiddels contact gezocht met de heer Veerman, landschapcoördinator van de Alblasserwaard en Vijfheerenlanden. De heer Veerman heeft zijn steun toegezegd.

De komende maanden zullen wij, eventueel met andere verenigingen, proberen een platform te vormen voor de Gelderse Linge gemeenten, zodat wij gezamenlijk een impuls kunnen geven aan een kwalitatief hoogwaardig beeldkwaliteitplan. Dat zo'n plan er komt is duidelijk, omdat alle gemeenten in Nederland wettelijk verplicht zijn om uiterlijk in 2004 een zogenaamd welstandskader te hebben, waarvan een beeldkwaliteitplan een onderdeel vormt. Wij zien de bevordering van het bewustzijn bij lokale (en regionale) overheden en de bevolking als onze rol, alsmede het mobiliseren en coördineren van krachten die er toe bijdragen beleid te ontwikkelen voor de versterking van de cultuurhistorische waarden van de streek. Voor ontwikkeling van dit plan zijn subsidies beschikbaar en wij zullen ook onderzoeken hoe hier het beste gebruik van gemaakt kan worden.

TUINCENTRUM BRINKMAN, EEN DROEVIG VERHAAL

Ewout van der Kuip

In ons gevecht tegen de vestiging van een tuincentrum in het open "komgebied" van het Spijkse Veld, kunnen wij helaas tot nu toe geen goed nieuws melden.

Gesteund door onze advocaat, de heer Bonis, en gesponsord door de heer Van Ballegooijen, hebben wij bij de rechtbank in Arnhem een voorlopige voorziening gevraagd tegen de door de gemeente Lingewaal afgegeven bouwvergunning voor de vestiging van een tuincentrum in dit gebied. Dit verzoek werd door de rechtbank afgewezen. Vervolgens heeft de Vereniging bezwaar aangetekend bij de Bezwaren Commissie van de gemeente Lingewaal. Dit bezwaar is gedeeltelijk toegewezen, maar de gemeente heeft zich hieraan weinig gelegen laten liggen. Vervolgens is door de Vereniging bezwaar aangetekend bij de provincie Gelderland, die ons echter op onterechte gronden niet ontvankelijk verklaarde. Daarop heeft de Vereniging recent beroep aangetekend bij de Raad van State. Wat is nu de achtergrond van deze procedure?

Al weer een paar jaar geleden kwam de gemeente Gorinchem met het plan tot aanleg van een industrieterrein ten noorden van de A15 grenzend aan de Lingedijk, het zogenaamde Papland. De Vereniging tekende, samen met een groep bewoners, bezwaren aan tegen de aanleg, eerst bij de gemeente, vervolgens bij de provincie en tenslotte bij de Raad van State. In onze bezwaren/beroep stelde de Vereniging dat de aanleg van het industrieterrein een flagrante schending van het Lingelandschap zou betekenen, de verkeersdruk over de dijken en weggetjes in de Lingestreek zou verhogen en nieuwe aanslagen op het Lingelandschap zou uitlokken.

De Raad van State wees ons beroepschrift af op basis van het rapport van de Adviseur van de Raad van State die ter plekke kwam schouwen. De betreffende adviseur, die met ons ter plekke heeft gesproken, zag weinig waardevolle elementen in het gebied. Dat klopte op dat moment, omdat de gemeente Gorinchem inmiddels was overgegaan tot het opspuiten van het terrein, het dichten van de sloten,

het rooien van bomen, etc. Met andere woorden: het industrieterrein lag er in wezen al. Het prachtige landschap ter plaatse was al vernietigd!

Op het Papland was het Tuincentrum Brinkman reeds jaren lang gevestigd. Brinkman moest wijken voor de vermaledijde Betuweroute. En nu komt het: in plaats van uit te wijken naar een ander stukje Papland/industrieterrein, hetgeen toch voor de hand zou liggen, komt Brinkman met het plan om te verhuizen naar, het hemelsbreed niet zoveel verder gelegen, Spijkse Veld in Lingewaal! En de gemeente Lingewaal stelt zich vervolgens achter het plan en gaat er zelfs toe over om letterlijk 5 voor 12 het voorliggende, nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied van Lingewaal te wijzigen. U kunt zich voorstellen dat de Vereniging door deze actie van de gemeente Lingewaal totaal werd verrast, temeer omdat de Vereniging intensief heeft deelgenomen aan de klankbordgesprekken tijdens de aanloop van het nieuwe bestemmingsplan. Tijdens deze voorbereidende besprekingen is de aanleg van het tuincentrum niet eenmaal aan de orde geweest. Integendeel, het betreffende gebied werd aangemerkt als een waardevol weidevogelgebied.

Inmiddels gaat de bouw van het nieuwe Tuincentrum Brinkman gewoon door, en verschijnt er middenin het open gebied een monsterlijke kolos. En passant is de bestemming verder verruimd en mag Brinkman nu gewoon een bouwmarkt in bedrijf hebben.

Op persoonlijke basis geven diverse politici toe, dat dit een grote vergissing is geweest. Waarom komt niemand hier nu ruitertlijk voor uit?! En zo gaat gestaag de ongewenste verloedering van ons Lingelandschap gewoon door. Het eigenbelang van een ondernemer blijkt in de praktijk een sterkere impuls te geven in de besluitvorming dan de mogelijke weerstand die de gebundelde lamlendigheid van onze politieke vertegenwoordigers daartegen zou moeten bieden. De eigenaar blijkt inmiddels het perceel plus opstal te hebben verkocht!

Voor de Vereniging is "Tuin"centrum Brinkman een test case. In de eerste plaats vanwege de historie met het Papland. Ook in het Spijkse Veld heeft de aantasting nu reeds plaatsgevonden. Ook in dit geval stelt de Vereniging dat de eigenaar het perceel weer in de oude staat dient te herstellen. Overigens gaat het hier om een eerste van een reeks verwachte aanslagen op het Lingelandschap als gevolg van de versnippering van gronden door de aanleg van de Betuweroute. U kunt ervan op aan: wij houden "onze poot strak"!

DE DROMEN VAN LEERDAM

Flip van Straaten

Reeds twee jaar schrijf ik over de ambities van deze gemeente.

Leerdam - een aparte stad, een moeilijke stad, geen rijke stad. Een stad tussen Holland en Gelderland. Een stad die uitkijkt over het Groene Hart, over de Diefdijk, de Linge, de Hollandse waterlinie. Een stad net te ver van de snelwegen, een stad die niet groeit zoals Vianen, Gorinchem, Geldermalsen, Tiel.

Hoe moet het nu verder met deze stad? De stad maakte plannen, ambitieuze plannen, waarin voor de gemeente een breder en kwalitatief hoogwaardig perspectief geschetst werd. Maar deze plannen werden door de provincie niet geaccepteerd: niet alles en iedereen kan groeien in ons volle land. Een meer bescheiden plan van uitbreiding en kwaliteitsverbetering, de Structuurvisie Plus, is nog altijd niet bekrachtigd. De vraag is zelfs of ook deze structuurvisie haalbaar is, gezien de veel strakkere keuzen voorgesteld met de Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening.

Buiten deze plannen is Leerdam de laatste maanden onverwacht met een nieuwe zaak gekomen. De gemeente heeft namelijk vastgesteld dat al het doorgaande verkeer bijna door het centrum moet. Dit is belastend voor bepaalde buurten en daarom is nu de aanleg van de rondweg oost onder studie. Als Vereniging zijn wij niet enthousiast over deze studie. De geplande rondweg komt namelijk niet ver te liggen van de mooie Diefdijk en de weg zou grenzen aan het Groene Hart. Hoe kan het, zo vragen wij ons af, dat de gemeente nu al jaren lange termijn plannen maakt en dat de bewuste rondweg nota bene niet eens genoemd wordt in de structuurvisies. Of de ambtenaren werken langs elkaar heen, of de gemeente doet maar wat, of de gemeente heeft een drang om in ieder geval *dan maar iets* te doen, in afwachting van eventuele implementatie van de structuurvisie.

Wij hebben de gemeente een brief geschreven waarin wij onze zorg uitspreken over de dreigende aantasting van de omgeving door de rondweg en wij vragen ons af hoe de rondweg nu toch onder studie kan zijn, waar deze niet voorkomt in de structuurvisie.

Wij blijven de ontwikkelingen volgen.

MASTERPLAN STATIONSOMGEVING GELDERMALSEN

Gert Timmerman

Zo omstreeks de jaren 1860 besloten onze vroege voorvaders dat het voor het lieflijke plaatsje Geldermalsen beter zou zijn om dampende locomotieven ver buiten de dorpskern te houden. Dat is de reden dat vandaag de dag het inmiddels oude station ver van het centrum van Geldermalsen is gelegen.

Al jaren wordt door de gemeente gedacht en gesproken wat er met de thans wat treurig aandoende omgeving van het station moet gebeuren. Afgelopen herfst, op 28 september jongstleden nam de gemeente Geldermalsen het vereiste voorbereidingsbesluit om ongewenste ontwikkelingen tegen te gaan. Dit is in principe een goede zaak

Zoals wij eerder schreven zijn wij niet tegen een goed doordacht plan dat recht doet aan de landschappelijke waarden en het dorpsgezicht ter plaatse. Er zijn echter de nodige vragen en aandachtspunten bij invulling van het gebied, zoals:

- Wat gebeurt er met het monumentale stationsgebouw (rijksmonument)?
- Wat betekent het voor de Linge-uiteerwaard (ecologische verbindingzone en bergcapaciteit)?
- Wat voor gevolgen heeft het voor de vaardruk op de Linge?
- Zijn twee jachthavens voor Geldermalsen, waar sprake van is, niet wat teveel van het goede?

Op korte termijn (binnen een klein jaar) zijn geen echt spectaculaire ontwikkelingen te verwachten.

Wij zullen de zaak uiteraard goed blijven volgen.

TWEEDE LINGEBRUG IN GELDERMALSEN

Gert Timmerman

Ook hier staan de ontwikkelingen niet stil.

Vlak voor de gemeenteraadsverkiezingen in maart waren ze zelfs turbulent te noemen.

We meldden reeds eerder dat het plan verworpen was tot een prestigie object voor het College.

Voor de zekerheid vond B&W het kennelijk toch maar beter om de "oude" Raad nog snel een besluit te laten nemen om de voortgang, ook na de verkiezingen, te kunnen waarborgen. Met 17 stemmen voor en 2 tegen besloot de Raad om het ingeslagen pad verder te vervolgen. Het prijskaartje van 25 miljoen gulden deed de "oude" Raad niet veel.

De burgermeester zegde de Raad toe dat de aanleg niet eerder zal plaatsvinden dan nadat de A2 verbreed is. Hoe het nu verder gaat? Het is te verwachten dat de diverse procedures op felle tegenstand zullen stuiten. Uw Vereniging zal zich met alle mogelijk middelen verzetten tegen de aanleg van de brug, die in onze ogen vanuit verkeerstechnisch oogpunt overbodig is en landschappelijk uitermate ongewenst is. Het zal een zaak van lange adem zijn.

De Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening is bijna door de Kamers (gepland: eind mei 2002). Het Rivierengebied, van Dordrecht tot Heteren, krijgt dan de status van een beschermd landschap. In de Vijfde Nota wordt als grootste bedreiging voor het Rivierenlandschap de doorsnijdingen door infrastructuren genoemd. De Tweede Lingebrug is zo'n infrastructureel werk dat het Rivierenlandschap bedreigt!

Hoopvol is dat het nog lang zal duren voordat de A2 verbreed is (2006 of zo) en in deze periode zal blijken dat een tweede brug overbodig is. Dan kan Geldermalsen met de 11 miljoen Euro voor haar burgers nuttige dingen gaan doen! Wij vragen u uw ideeën voor de besteding van dit bedrag aan de Gemeenteraad toe te sturen.

VERBREIDING A2

Gert Timmerman

Het ziet er naar uit dat hier op kortere termijn geen belangrijke ontwikkelingen zullen plaatsvinden. Volgens de huidige plannen komt er geen tunnel, zoals de Vereniging heeft voorgesteld, maar een brug met drie rijstroken. Daarvoor vinden reeds de nodige onteigeningen plaats. Realisatie is ergens tussen 2005 en 2007 gepland. De politiek heeft wat minder haast omdat de infrastructuurpotten tegen het einde van de kabinetsperiode zijn opgeraakt en de begrotingsplannen geen rekening houden met substantiële uitgaven op dit gebied. Verder trekt natuurlijk het economisch onrendabele en ecologisch desastreuze project van de Betuweroute een zware wissel op de voor de aanleg van nieuwe infrastructuren beschikbare middelen.

Twee maal drie stroken dus. Openlijk wordt echter gepraat over de aanleg van tweemaal 4 stroken en zo wordt de aan te leggen betonnen brugconstructie gebouwd op 2 maal vier rijstroken! Extra breed dus. Rijkswaterstaat heeft inmiddels het traject ter hoogte van de Linge uitgezet. De extra breedte die de nieuwe A2 ten opzichte van de huidige weg inneemt wordt geheel gevonden ten oosten van het dorp Beesd.

Derhalve op het grondgebied van het landgoed Marienwaardt. De afstand van de betonconstructie tot de boerderij de Lage Sluis, Rijksmonument, bedraagt volgens het door RWS uitgezette traject: 30 cm (geen typefout!). Het nieuwe tracé komt verder aanmerkelijk hoger boven maaiveld te liggen dan het huidige tracé. En bovenop de brug en aanrijdroute zou in principe een geluidswal kunnen worden aangelegd met een hoogte van 3 meter. Het hoeft weinig voorstellingsvermogen om deze kolos als een kolossale aantasting van het Lingelandschap ter plaatse te zien.

Hoe zit het eigenlijk met de tunnel? Het is bekend dat RWS tegen tunnels is. Argumenten zijn: nieuwe technieken, verstoring grondwaterstromen en natuurlijk de hogere kosten. De aanleg van een tunnel zou pas zinvol zijn als het besluit om een weg van twee keer vier rijstroken nog in het jaar 2002 genomen zou worden. Het heeft natuurlijk geen zin om een tunnel van tweemaal drie stroken aan te leggen en vervolgens na 5 jaar ernaast weer twee nieuwe tunneltjes met ieder weer een nieuwe strook aan te leggen. Echter RWS legt nu wel een brug over de

Linge die ruimte biedt voor de aanleg van twee maal vier rijstroken!

Wij zijn er heel duidelijk over: van de Vereniging mogen er tweemaal vier rijstroken worden aangelegd, als de Linge passage ondertunneld wordt. Een heel redelijke benadering, die wellicht in een nieuw politiek klimaat goed haalbaar zou kunnen zijn. Men kan in Den Haag niet uitwissen welke overlast en schade men heeft aangericht ten aanzien van het Lingelandschap en de bewoners van de Lingestreek als gevolg van de aanleg van de Betuweroute!

Zoals al in een vorige aflevering van de Lingeschouw werd vermeld is de Vereniging voorstander van ondertunneling van de Linge. Dit is de enige manier om de doorsnijding van ons prachtige Lingelandschap door een verbrede A2 voor ons als bewoners aanvaardbaar te maken. Zeker als we kijken naar de voorlopige uitkomsten van de 5de Nota Ruimtelijke Ordening waarin het Rivierengebied, en dus ook het Lingegebied, wordt aangeduid als een van de 7 Nationale Landschappen.

HEGGEN MIRAKEL

Frans Kleipool

Afgelopen najaar was het weer tijd voor het snoeien van heggen. De heggen langs de provinciale weg Leerdam – Geldermalsen lagen er verwaarloosd bij. Al meer dan een jaar niet onderhouden. Opeens waren er volop activiteiten. Een tractor met snoeiinrichting maakte vele kilometers. Alleen in de ogen van de Vereniging was de snoeihoogte verkeerd afgesteld, namelijk op maaiveld. De Vereniging belde wat rond en vond uit dat de Provincie Gelderland verantwoordelijk is voor deze weg en haar berm. Wij stuurden een brief naar de Provincie met het

verzoek om onmiddellijk te stoppen met de sloop van deze 40 jaar oude heggen die heel karakteristiek zijn en de weg een beetje "aankleden". Op deze brief hebben we tot de dag van vandaag geen reactie ontvangen. Wat wel gebeurde is dat de tractor op slag verdween, vlak voor het moment waarop het laatste stukje heg verdwijnen zou op het traject Leerdam tot Acquoy. Vervolgens heeft men voor het traject Acquoy tot de Linge de snoeihoogte met een meter verhoogd, dus daar ligt alles er weer keurig bij. Een klein mirakel, waartoe wellicht de brief van de Vereniging heeft bijgedragen.

Helaas is de schade ten oosten van de Linge tot Geldermalsen reeds aangericht en zijn de heggen ter plaatse verdwenen.

DE KOORNWAARD

Frans Kleipool

Houd u van feuilletons? Dan kunt u uw hart ophalen in dit artikel. De Koornwaard. Helaas een "reality soap" van het mindere soort met overwegend slechte acteurs. De eerste aflevering dateert van 1992, of wellicht al eerder ergens in de jaren 1980. Een lijdensweg ook, niet in de laatste plaats voor een van de hoofdrolspelers, de Engelse eigenaar van het 6 hectare grote perceel. Een prachtige locatie overigens, ingeklemd tussen natuurgebieden. Een van de mooiste trajecten voor fietsers en wandelaars, direct gelegen aan de Linge, in de uiterwaarden aan de westzijde van het dorp Heukelum, een van de parels aan de Linge. De Koornwaard, een voormalige steenfabriek, nu gebruikt voor de opslag van alles en nog wat zoals containers, glasscherven, boten, een wanorde dus.

Even de herinnering opfrissen: de eigenaar van de Koornwaard probeert sinds jaar en dag het perceel rendabel te exploiteren. Eerdere voorstellen voor de ontwikkeling van de Koornwaard (golfbaan, jachthaven, recreatiewoningen) liepen schipbreuk bij de Raad van State.

Nieuwe plannen werden ingediend door de eigenaar en ondersteund door de gemeente Lingewaal. Aanzienlijke vergroting van de voor opslag te gebruiken gronden, forse uitbreiding van de bebouwing, de bouw van een nieuwe portierswoning en de aanleg van een nieuwe ontsluitingsweg langs de Appeldijk.

Mede op basis van een bezwaarschrift van de Vereniging besloot de Provincie Gelderland op nagenoeg alle punten afwijzend. De eigenaar en de gemeente namen met deze uitspraak van de Provincie geen genoegen en dienden een beroepschrift in bij, u raadt het al, de Raad van State. Op 7 november 2001 wijst de Raad van State het beroep van de eigenaar en de gemeente Lingewaal af. Wat nu? De huidige, dus door de Raad van State beperkte, bestemming van de Koornwaard maakt een rendabele exploitatie nauwelijks mogelijk. Verder is het natuurlijk nog steeds zo dat, ook bij het beperkte gebruik, de aantasting van de natuurlijke en landschappelijke waarden ter plaatse onaanvaardbaar te noemen is. Nog niet zo lang geleden heeft de Vereniging, in consultatie met de eigenaar en de gemeente, een aantal alternatieven uitgewerkt voor de Koornwaard. Een landgoed, dus voor 90% van de 6 hectare opengesteld voor het publiek, of, als alternatief, enkele landhuizen. Recreatiepercelen ter sanering van landjes elders langs de Linge. Een hoogstamboomgaard en verdere passende beplanting. De eigenaar en de gemeente Lingewaal zijn er enthousiast over! En het bedrijf van de eigenaar? Dat dient te worden verplaatst naar een heus industrieterrein met goede ontsluitingswegen. Dat kost geld, alhoewel de Koornwaard in het plan van de Vereniging behoorlijk wat kan opbrengen. Verder zijn er waarschijnlijk subsidies te krijgen. Ons plan, of een variatie erop, lijkt nu de enig mogelijke oplossing. We hebben het gevoel dat ook de gemeente inmiddels op deze weg zit. Laten we hopen dat deze "soap" een "happy end" zal kennen, voor alle betrokkenen en zeker voor het Lingelandschap!

WEIDEVOGELS IN DE WEST-BETUWE

Gerrit Zeldenrust

Bescherming van weidevogels met hun nesten en jongen is op dit moment een belangrijk item in natuurminnend Nederland. In veel provincies is dan ook een weidevogel coördinator aangesteld die veel groepen aanstuurt bij het beschermen van deze vogels. Maar ook bij veel agrariërs is er een ommezwaai te bespeuren. Natuurbeheer levert een bijdrage aan het behouden en/of herstellen van bijzondere biotopen. De agrariërs zien dat ze mee kunnen helpen om de terugval van, onder meer, de grutto tot staan te brengen en zelfs de stand weer te verbeteren. Want ook zij willen graag de weidevogels op hun landerijen behouden en dan praten we niet alleen over de grutto. Ook de Kievit, de scholekster, tureluur en wulp zijn graag geziene gasten. Zelf hebben de boeren hier weinig tijd voor als het

broedseizoen weer aanbreekt. Het land moet dan namelijk allerlei bewerkingen ondergaan en daarom zijn er vrijwilligers die de boeren helpen om nesten op te sporen en te markeren.

Sinds 1996 maakt weidevogelbescherming ook onderdeel uit van VANL, de Vereniging van Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer Tielerswaard-West. Deze Vereniging heeft natuur hoog in het vaandel staan. In 1996 zijn we met een vrijwilliger begonnen met weidevogelbescherming op twee agrarische bedrijven met 35 ha. Nu zeven jaar later is dit aantal uitgegroeid tot 51 vrijwilligers die samenwerken met 30 agrarische bedrijven. Het gebied waar nu weidevogelbescherming wordt gegeven zal rond de 800 hectare liggen. En we zijn

werkzaam in de gemeenten Lingewaal, Neerijnen en sinds kort ook in Geldermalsen. Een succesformule? Ik denk dat veel mensen weidevogels een warm hart toedragen. Ze zien dat deze vogels het in onze samenleving steeds moeilijker krijgen door de verstedelijking en moderne agrarische bedrijfsvoering. Aan de andere kant zien ook steeds meer agrariërs dat het met de vogelstand achteruitgaat. En door natuurbehoud krijgen weidevogels weer meer mogelijkheden. Een vereniging als VANL en al haar leden willen graag behouden wat er nu nog is of zelfs de weidevogelstand verbeteren. Onze formule is daarom zo succesvol omdat de agrariër en de vrijwilliger hetzelfde doel nastreven: meer weidevogels.

De vrijwilligers komen ieder voorjaar bij hetzelfde bedrijf terug. Hierdoor ontstaat een goede band tussen de vrijwilliger en de agrariër. De vrijwilliger zoekt wekelijks zijn/haar gebied af op weidevogels en hun nesten. Deze locaties gaat hij/zij dan markeren met behulp van stokken. De gevonden nesten worden op een plattegrond van het bedrijf ingetekend. Deze hangt in een schuur zodat de boer in een oogopslag kan zien waar de meeste nesten liggen. Dit kan met name belangrijk zijn als de boer bepaalde delen van zijn land wil bewerken of andere werkzaamheden moet uitvoeren. De boer kan dan ook een beroep op de vrijwilliger doen als bijvoorbeeld nesten even tijdelijk verplaatst moeten worden voor het ploegen, eggen of inzaaien. Komen de koeien in de wei dan kan de vrijwilliger nestbeschermers plaatsen. Al deze beschermingsactiviteiten gebeuren in nauw onderling overleg met de boer. Vanaf half maart tot half juni brengt hij/zij menig uurtje per week door in de weilanden (onveer een dagdeel van 5 uur). Een zeer mooie vorm van tijdsbesteding die ook heel nuttig is. Ook in administratief opzicht houdt de vrijwilliger zijn/haar zaakjes natuurlijk goed bij.

Mocht u na het lezen van dit stukje ook mee willen helpen dan kan dat. U kunt dan contact opnemen met Gerrit Zeldenrust, Hoge Hof 29, 4175 AJ Haaften, tel nummer: 0418 - 592005.

VIJFDE NOTA RUIMTELIJKE ORDENING: RIVIERENGEBIED BEGRENSD ALS NATIONAAL LANDSCHAP

Ellen Groot Koerkamp

Onlangs heeft het ministerie van VROM deel 3, het kabinetsstandpunt, uitgebracht van de Vijfde Nota. Dit deel zal nog gevolgd worden door het laatste deel, de regeringsbeslissing. Pas dan is sprake van definitief beleid.

In deel 3 is gekozen voor het begrenzen van het Rivierengebied als één van de zeven Nationale Landschappen. Dit wordt betiteld als een gaaf landschap van rivieren, uiterwaarden, oeverwallen en kommen. Het landschap kenmerkt zich door een grote mate van openheid, met belangrijke cultuurhistorische en archeologische waarden. Het gebied vormt een oase van rust, groen en ruimte tussen de stedelijke netwerken van de Deltametropool (Randstad), Brabantstad en Arnhem-Nijmegen. Het Rivierengebied strekt zich uit van Gorinchem en de Diefdijk, waar het overigens grenst aan het Nationale Landschap van het Groene Hart, tot aan De Gelderse Poort bij Arnhem-Nijmegen. Het hele Lingegebied valt dus onder deze begrenzingen van Nationaal Landschap.

Het oorspronkelijke open rivierenlandschap staat volgens de nota onder druk van doorsnijdingen door infrastructuur. Daarnaast speelt een groot aantal vraagstukken op het gebied van water en veiligheid tegen overstromingen. De recreatieve betekenis van het rivierengebied kan worden vergroot.

Verstedelijking wordt gebundeld in stedelijke netwerken en opvangkernen. In de Nationale Landschappen wil het rijk de landschappelijke, cultuurhistorische en recreatieve kwaliteiten van het landschap verbeteren. De provincies leggen de grenzen van deze landschappen in hun streekplannen vast. Maar hoewel het rijk de randvoorwaarden vaststelt en zorgt voor de aanwijzing, ligt er bij de invulling geen taak voor de centrale overheid. De gebieden moeten juist tot bloei komen door hun diversiteit en hun specifieke regionale kenmerken. Ook de eigen belangenverenigingen en bewoners moeten hierin een specifieke rol spelen. Een taak dus voor U en voor het Lingeland om in de toekomst over de invulling van het Nationaal Landschap een (plaatselijk gebakken) steentje bij te dragen.

Wij verwachten dat het bestaande en in ontwikkeling zijnde Ruimtelijke Ordeningsbeleid voor het Rivieren- en dus ook het Lingegebied fors dient te

worden bijgesteld. De Vereniging zal trachten hierin een prominente rol in te nemen. Een eerste idee is het organiseren van een heus seminar voor de lokale en provinciale overheden, waterschappen,

recreatieschappen en andere belanghebbenden voor een eerste inventarisatie van de effecten van de komende invoering van de 5de Nota Ruimtelijke Ordening.

*PKB-kaart
Begrenzing
nationaal
landschap
Rivierengebied*

KRIJGT LINGEDORPJE ENSPIJK EEN HART VAN BLIK?

Flip van Straaten

Nee, niet als het aan onze Vereniging ligt.

Wat is er aan de hand? Midden in het lieflijke dorpje Enspijk aan onze Linge ligt al sinds jaren een garagebedrijf. Het bedrijf is ooit ambachtelijk begonnen als een kleine autowerkplaats, maar geleidelijk breidde de zaak zich uit onder het gedoogbeleid van de gemeente Geldermalsen. Het bedrijf wil nog verder, en wel zeer fors, uitbreiden, met extra bruggen en een showroom, en dat kan alleen als de woonbestemming van deze bijzondere locatie wordt omgezet in de bestemming bedrijfsactiviteiten. Als dat gebeurt zal onherstelbare schade worden toegebracht aan een prachtig dorpje.

Bewoners zijn hiertegen in opstand gekomen en enkele burgers hebben onze Vereniging hierin om steun gevraagd.

Het bedrijf wil wel naar een andere locatie, en er zijn mogelijkheden in

de regio. De gemeente kiest als algemeen beleid nu juist voor bedrijfshuisvesting op regionale bedrijfsterreinen. Zo wordt in dit kader in de directe nabijheid van de kern Geldermalsen, vlakbij dus, gewerkt aan een nieuw bedrijventerrein Hondsgemet. Het ziet er echter naar uit dat partijen aarzelen vanwege de kosten voor sanering van de milieuvervuiling in de dorpskern. Het garagebedrijf heeft aangegeven alleen weg te gaan als de gemeente betaalt. De zaak speelt al sinds 1997, maar ook afgelopen jaar hebben wij de nodige publiciteit in gang gezet teneinde de aantasting van de omgeving te voorkomen. Samen met Rarrk, het bedrijfje dat onze website heeft verzorgd, is een uitvoerig achtergrond artikel geschreven voor de lokale media en dit heeft tot diverse publicaties in regionale bladen geleid. Ook hebben wij de gemeente Geldermalsen (nogmaals)

aangeschreven om ons ongenoegen te uiten over deze slepende situatie. De gemeente heeft nog steeds geen uitspraak gedaan, maar wij denken dat met de huidige publiciteit rond de zaak uitbreiding van garage in de dorpskern niet aan de orde is. Wij voelen ons in deze gesterkt door de visie die de gemeente zelf zo helder uitdraagt. In haar gemeentegids bevestigt de gemeente namelijk dat "elke woonkern in de Lingestreek haar eigen geschiedenis en karakteristieke kenmerken heeft". De Linge wordt in de gids aangeprezen als "een groot waardevol natuurgebied ... dat uitnodigt tot een wandel- en fietstochten over de kronkelende dijken". In deze visie past duidelijk geen groot autobedrijf midden in een historische dorpskern. Wij zien de toekomst dan ook met alle vertrouwen tegemoet, maar blijven alert.

HET SPIJKSE WEEGHUISJE

Theo Spaan

Als U de foto ziet herkent u het misschien wel van één van die fietstochten voor een mooie bloesem route langs de Linge.

Het weeghuisje hangt buitendijks tegen de dijk en is recent gerestaureerd. Ik woon er tegenover en verzorg in het huisje de documentatie over de omgeving.

Het gebouwtje is door het Polderschap in 1920 gebouwd. Het bevatte een weegbrug waarop karren, auto's of manden werden geplaatst, waarna hun gewicht op een schaalverdeling werd afgelezen. Men moet vooral denken aan aardappelen en bieten: kiepkarren tot een kop volgeladen met suikerbieten werden door zware

Belgische knollen vanaf de Kweldijk de Lingedijk opgetrokken en na het wegen leeggekiept in een aak, die onder naast het huisje in de Linge lag te wachten.

Voor goede gewichtbepaling moest ook de lege kar nog eens worden gewogen. De gevulde aak voer door naar de suikerfabriek van Gorinchem. Het wegen van aardappelen en bieten kostte twee en een halve cent per 100 kg, een auto wel twintig keer zo veel.

Vanwege ontwikkelingen in de landbouw en transport (er worden in de streek geen peeën (bieten) meer verbouwd, en er is ook beduidend minder transport over water) is het weeghuisje in onbruik geraakt.

Het gebouwtje raakte in verval en deed nog slechts dienst als urinoir voor toeristen. Via een handtekeningactie kregen wij het voor elkaar dat de Gemeente het huisje overnam van Staatsbosbeheer, en gerestaureerd heeft.

Bij oplevering kreeg ik de sleutel van de wethouder. Ik maak dan nu ook de deur open, vooral in de lente en vroege zomer als talrijke fietstoeristen, met hun ANWB kaart voor zich op het stuur, langskomen. Als vrijdagavond jongeren met hun Graffiti spuiten langskomen, kan het gebouw beter dicht zijn.

Historisch gezien is het huisje op een bijzondere plaats gebouwd. Op dezelfde plaats heeft namelijk ooit een windmolen gestaan die een heel speciale functie had. Dat zat als volgt. Spijk ligt net op de grens van Holland en Gelderland – de grens lag vroeger op de plaats waar het oude dorps huis staat. Aan de Hollandse (i.c. Gorinchemse) kant was er forse belasting op bloem en brood, in tegenstelling tot de Gelderse (Leerdamse) kant. Daarom werd in 1640 die molen gebouwd, met als gevolg een levendige smokkel vanuit Gorinchem en Arkel over het water en ijs. Dit werd bekend als de broodoorlog. Straffen waren buitensporig, getuige ook de naam Galgenwaard in Spijk.

Er is nog veel meer te vertellen over het weeghuisje, bijvoorbeeld hoe het overging van Polderschap naar Staatsbosbeheer, of wat de oorsprong is van de Latijnse tekst op de dakrand.

Veel hierover kunt u lezen in het huisje zelf. Dus waarom stopt u niet als u een volgende keer weer langskomt tijdens een heerlijke fietstocht langs onze Linge!

HOE EEN KOE EEN HAAS VANGT? OF: GEEF EEN KOE EEN BOOM.

ParaZiet

Ik kan het u niet vertellen, ik heb het nog nooit gezien. En ook met de moderne biotechnologie zal het nog wel even duren, verwacht ik...we hebben het over de vraag: hoe een koe een boom krijgt....

In een betrekkelijk korte tijd werd ons land opgeschrikt door varkenspest, BSE en MKZ. Ook werden kippen vernietigd, omdat ze dioxine bevatten; en nog recent haalde een groot melkverwerkend bedrijf een partij melk van de markt, omdat er penicilline ingezet zou kunnen hebben. Allemaal feiten die ons dwingen om onszelf eens af te vragen: waar zijn we met-z'n-allen eigenlijk mee bezig?

Soms, heel voorzichtig komen reacties en ideeën boven borrelen.

En een daarvan was: geef een koe een boom.... *Dat is pas een goed idee!*

Een fabrikant van hondenvoer had, nu alweer een groot aantal jaren geleden, de slagzin: ook een hondenleven moet waard zijn geleefd te worden. Daarmede promootte het bedrijf weliswaar de "hondenmaaltijden met zalm", waar zelfs nog geen enkele spiering langs gezwommen was of naast gelegen had, laat staan er in verwerkt zou kunnen zijn. Maar toch was die slagzin pakkend.

De achterliggende gedachte begint nu -eindelijk- aan te slaan.

Ons idee is een variant hierop: ook in ons land hebben wij zomerdagen met veel zon en op zulke dagen hebben koeien, maar net zo goed schapen en andere dieren, in de weilanden maar bitter weinig mogelijkheid om 'uit de zon' te gaan. En kijkt u maar eens op plaatsen waar dieren dat wel kunnen. U zult ze altijd in de schaduw zien liggen als ze de mogelijkheid hebben.

Het leek ons dus een prima initiatief om hier eens wat aandacht aan te schenken.

Wat heeft dat nu te maken met het Lingelandschap, zult u vragen.

Eerst gaan we inventariseren hoe het ergens anders werkt. De wereld is tenslotte toch iets groter dan de Linge. Gaan wij naar het Brabantse en stellen wij vast hoe daar weilanden met opgaande begroeiing worden afgezoomd, dan is dat niet anders dan wat we bij onze noorderburen in de Gelderse Vallei zien: op de perceelsgrenzen staan wat bomen aangevuld met -wat ze daar ook noemen- akkermaals hout. Helaas hebben onze koetjes daar nou net niet zo veel aan. Staat de zon al -of nog- laag dan geeft deze

begroeiing schaduw. Op het heetst van de dag, als de zon loodrecht aan de hemel staat, helpt het niet meer.

De bestaande begroeiing is dus niet effectief.

Wat dan wel?

Een boom! een echte boom. Een boom van een boom. Een boom waar de koe op het heetst van de dag, lekker in de schaduw, onder kan gaan liggen. Een mooie boom, gewoon midden in het weiland, en lekker groot.

Twee dingen zijn wel belangrijk:

Zo'n boom midden in het weiland is voor de boer lastig. Onder zo'n boom groeit geen gras, je moet eromheen met maaien, het kost dus geld. En, eerlijk is eerlijk, zo riant zijn de boereninkomens nu ook weer niet.

De boom moet groot zijn. Dat kost tijd, vééél tijd. Denk maar aan het gezegde: boompje groot plantertje dood.

Als de boeren ook echt midden in de weilanden bomen gaan poten, dan komen er veel bomen bij.

Optisch worden de percelen bijna gehalveerd.

Wordt het geheel dan niet wat popperig?

Of: waar blijft de openheid van ons Rivierenland dan?

Kunnen de bestaande begroeiingen -als perceelsafscheidings- straffeloos worden gekapt? Mocht u als gewaardeerde lezer het antwoord al hebben gevonden op deze vragen dan heb ik misschien voor de boeren nog wel een tip: poot een hoogstam. Past perfect in deze streek.

Vraagt iets meer onderhoud maar als het meezit komen er heerlijke vruchten af waar de hele familie van kan genieten.

ALGEMENE INFORMATIE

Lijst bestuur:

Voorzitter:

F.A.R.N. Kleipool, Acquoy 0345 - 682798

Secretaris:

J.P. van Straaten, Arkel 0183 - 562872

Penningmeester:

G. Timmerman, Geldermalsen 0345 - 581185

Leden/Regionale vertegenwoordigers:

Mevr. E.A. Groot Koerkamp, Opijnen
Mevr. M.J.W. van Rossum-Claassen, Deil 0345 - 651576
E.K. van der Kuip, Spijk 0183 - 562590

Kandidaat Leden/regionale vertegenwoordigers:

Mevr. C.H.W. Buurman, Tricht (publiciteit)	I. van Rossen, Deil (projecten)
Mevr. J. Cadovius, Rumpst	S.J. Vollenga, Beesd
Mevr. E.W. Koch- Van der Spek, Geldermalsen	C.Westhuis, Tricht
J.L. Kruit, Heukelum	Mevr. A.M.W. de Wit, Buurmalsen
R.M.W.J. Nas, Landschapsarchitect, Acquoy	

Voor algemene zaken graag een bericht naar het postadres:

Vereniging tot Behoud van het Lingelandschap, Postbus 224, 4140 AE LEERDAM.

Ons e-mail adres: www.lingelandschap.nl

Ledenadministratie

De contributie bedraagt - met ingang van het jaar 2002 - per kalenderjaar Euro 10,--; de minimum-bijdrage voor donateurs bedraagt Euro 5,-- per kalenderjaar.

Voor de betaling van contributie wordt ieder voorjaar een acceptgirokaart verzonden, dan wel vindt incasso plaats door middel van een automatische incasso. Voor vragen over uw contributie kunt u bellen met de penningmeester. Leden en donateurs ontvangen het verenigingsorgaan.

Levenslang lid

Dat blijft mogelijk. U kunt uw ondersteuning van onze Vereniging door middel van een levenslang lidmaatschap concreet gestalte geven. Een aantal leden ging u al voor. Voor een eenmalig bedrag van Euro 150 bent u levenslang lid. Voor u en ons een financieel en administratief zeer aantrekkelijke oplossing.

Het bankrekeningnummer is **31.31.33.212** (gironummer van de bank: 911074) en het gironummer is **2877315** ten name van de Vereniging tot Behoud van het Lingelandschap te Leerdam.

EEN DONATIE

In september van het afgelopen jaar heeft mevrouw Wilms-Davids, de moeder van ons bestuurslid Ellen Groot Koerkamp, een bedrag ter grootte van f 1000 aan onze Vereniging geschonken. Zij zou het op prijs stellen als dit bedrag niet anoniem zal worden aangewend, maar juist herkenbaar zou worden gebruikt ten behoeve van een kleinschalig project. Uiteraard respecteren wij dit verzoek, en wij hopen bij de volgende Lingeschouw te kunnen melden waarvoor wij de donatie hebben gebruikt.

